Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

28.08.2023 – 01.09.2023.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА „FRONT OFFICE “

Сарајево, 04.09.2023. године

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА 28.08.2023–01.09.2023.

Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Еврозона				САД				Велика Британија				Јапан			
	25.8.'23.	-	1.9.'23.		25.8.'23.	-	1.9.'23.		25.8.'23.	-	1.9.'23.		25.8.'23.	-	1.9.'23.	
2 године	3.04	-	2.99	↘	5.08	-	4.88	↘	5.02	-	5.18	↗	0.01	-	0.02	↗
5 година	2.59	-	2.53	↘	4.44	-	4.30	↘	4.52	-	4.71	↗	0.24	-	0.21	↘
10 година	2.56	-	2.55	↘	4.24	-	4.18	↘	4.44	-	4.43	↘	0.66	-	0.63	↘

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Бубилове

Доспијеће	Приноси			
	25.8.'23.	-	1.9.'23.	
3 мјесеца	3.616	-	3.564	↘
6 мјесеци	3.575	-	3.590	↗
1 година	3.573	-	3.550	↘

Графикон 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

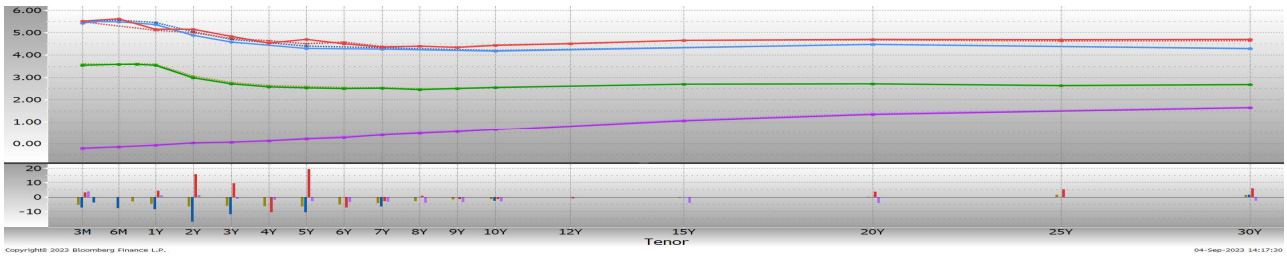

Графикон приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 01.09.2023. године (пуне линије) и 25.08.2023. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графикона приказана је разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Током седмице приноси су биљежили волатилна кретања, а највеће смањење истих десило се у четвртак, када су објављени подаци о кретању инфлације у еврозони. Упркос томе што се инфлација још увијек налази далеко изнад циљаних 2%, кретања на тржишту указују на то да инвеститори настављају да смањују очекивања у вези с додатним повећањима каматних стопа ЕЦБ, нарочито након што је забиљежен пад основне стопе инфлације. Тржиште тренутно даје шансу од 30% да ће ЕЦБ повећати каматне стопе на септембарској сједници. Јуче је објављен и записник с посљедње сједнице ЕЦБ-а из јула у којем се наводи да би додатно повећање каматних стопа у септембру могло бити потребно уколико не буде постојало довољно увјерљивих доказа да су ефекти кумулативног пооштравања довољно снажни да смање основну инфлацију. Поред тога, наводи се да се очекује да би основна инфлација могла остати висока дужи период, иако економски раст успорава. Неки од чланова УО су били мишљења да повећање каматних стопа у септембру неће бити потребно, јер је монетарна политика већ довољно пооштрена како би утицала на смањење инфлације у долазећим годинама. Други чланови су упозорили на давање превише пажње септембарској сједници или новим пројекцијама те су били става да ЕЦБ умјесто тога треба да заузме приступ управљања ризицима на будућим сједницама, узимајући у обзир присутну неизвјесност.
Усљед забринутости око економског раста еврозоне, из ЕЦБ-а позивају на опрезност у смислу даљег монетарног пооштравања. У посљедњим мјесецима је видљива слабија од очекиване економска експанзија,

Одрицање од одговорности (*Disclaimer*)

Наведени преглед кретања заснован је на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

што унутар ЕЦБ-а доводи до разматрања потенцијалних повећања каматних стопа или паузирања као одговора погоршаним економским изгледима. Иако постоји дебата, која још увијек траје, из ЕЦБ-а је наглашено да циљ остаје постизање инфлације од 2%.
Члан ИВ ЕЦБ-а, *Schnabel*, упозорила је да су економски изгледи „страшнији“ него што се очекује, док је члан УО, *Holzmann*, изјавио да би „још једно или два“ повећања каматних стопа могла бити потребна. Члан УО ЕЦБ-а, *De Galhau*, изјавио је да ЕЦБ још увијек није одлучила шта ће урадити овог мјесеца, али да је „близу или веома близу“ краја цикуса повећања каматних стопа.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	**Монетарни агрегат М3 – ЕЗ (Г/Г)**	**ЈУЛ**	0,0%	**-0,4%**	0,6%
2.	**Стопа инфлације – ЕЗ (прелим.)**	**АВГ**	5,1%	**5,3%**	5,3%
3.	**Основна стопа инфлације – ЕЗ (прелим.)**	**АВГ**	5,3%	**5,3%**	5,5%
4.	Стопа инфлације – Њемачка (прелим.)	АВГ	6,3%	6,4%	6,5%
5.	Стопа инфлације – Француска (прелим.)	АВГ	5,4%	5,7%	5,1%
6.	Стопа инфлације – Холандија (прелим.)	АВГ	3,3%	3,4%	5,3%
7.	Стопа инфлације – Италија (прелим.)	АВГ	5,6%	5,5%	6,3%
8.	**Стопа незапослености – ЕЗ**	**ЈУЛ**	6,4%	**6,4%**	6,4%
9.	**ПМИ индекс прерађ. сектора – ЕЗ (финал.)**	**АВГ**	43,7	**43,5**	42,7
10.	БДП – Француска (Q/Q) финал.	II квартал	0,5%	0,5%	0,0%
11.	БДП – Белгија (Q/Q) финал.	II квартал	0,2%	0,2%	0,4%
12.	БДП – Финска (Q/Q)	II квартал	-	0,6%	0,3%
13.	БДП – Ирска (Q/Q) финал.	II квартал	3,3%	0,5%	-2,6%
14.	БДП – Италија (Q/Q) финал.	II квартал	-0,3%	-0,4%	0,6%
15.	Малопродаја – Њемачка (Г/Г)	ЈУЛ	-1,4%	-2,4%	0,9%
16.	Малопродаја – Холандија (Г/Г)	ЈУЛ	-	3,7%	8,7%
17.	Малопродаја – Шпанија (Г/Г)	ЈУЛ	6,7%	7,3%	6,5%
18.	Малопродаја – Португал (Г/Г)	ЈУЛ	-	3,6%	4,0%
19.	Обим малопродаје – Ирска (Г/Г)	ЈУЛ	-	5,9%	6,8%
20.	Потрошња становништва – Француска (Г/Г)	ЈУЛ	-	-1,1%	-2,8%
21.	Индекс економског повјерења – ЕЗ	АВГ	93,5	93,3	94,5
22.	Гфк индекс повјерења потрошача – Њемачка	СЕП	-24,5	-25,5	-24,6

САД

Приноси на америчке државне обвезнице су током протекле седмице забиљежили смањење дуж цијеле криве, нарочито на предњем дијелу (приноси на двогодишње обвезнице смањени за 20 базних поена). Почетком седмице приноси су смањени под утицајем различитих тумачења тржишних учесника о томе колико би каматне стопе могле бити повећане у наредном периоду. У *CME FedWatch* алату (анализира вјероватноће промјене каматних стопа на наредним састанцима) повећавају се шансе за још једно повећање праћено паузом, са смањењем које почиње средином 2024. године. Поједини инвеститори су става да је *Фед* завршио с циклусом повећања референтне каматне стопе те да ће чекати да се инфлација спусти до циљаног нивоа од 2% прије него што смањи исту. Такође, објављивање лошијих података с тржишта некретнина у САД, смањења броја отворених радних мјеста те нижег од очекивања индекса потрошачког повјерења негативно се одразило на финансијско тржиште и смањење приноса на државне обвезнице. У петак су објављени позитивни подаци с тржишта рада у САД (промјена броја запослених по секторима), што је утицало на раст приноса, упркос објављивању највише стопе незапослености од фебруара прошле године.

Одрицање од одговорности (*Disclaimer*)

Наведени преглед кретања заснован је на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

Предсједник САД, *Biden*, затражио је од Конгреса одобравање краткорочног финансијског пакета како би спријечио потенцијално гашење Владе 1. октобра. Републиканци су најавили противљење уколико се не могу испунити захтјеви за смањење потрошње и промјене граничне политике.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Индекс потрошачког повјерења	АВГ	116,0	106,1	114,0
2.	МБА апликације за хипотекарне кредите	25. авг	-	2,3%	-4,2%
3.	Велепродајне залихе (М/М) прел.	ЈУЛ	-0,3%	-0,1%	-0,7%
4.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	26. авг	235.000	228.000	232.000
5.	Непрекидни захтјеви незапослених	19. авг	1.706.000	1.725.000	1.697.000
6.	ПМИ индекс прерађивачког сектора (финал.)	АВГ	47,0	47,9	49,0
7.	БДП (Q/Q сведено на годишњи ниво) – прелим.	II квартал	2,4%	2,1%	2,0%
8.	Лична потрошња – прелим.	II квартал	1,8%	1,7%	4,2%
9.	Стопа незапослености	АВГ	3,5%	3,8%	3,5%
10.	**Промјена запослених - нефармерски сектор**	**АВГ**	**170.000**	**187.000**	**157.000**
11.	**Промјена запослених - приватни сектор**	**АВГ**	**148.000**	**179.000**	**155.000**
12	**Промјена запослених - прерађивачки сектор**	**АВГ**	**0**	**16.000**	**-4.000**
13.	Потрошња грађевинског сектора (М/М)	ЈУЛ	0,5%	0,7%	0,6%

USD је апрецирао у односу на EUR те је курс EUR/USD забиљежио пад с нивоа од 1,0796 на ниво од 1,0780.

Граф 2: Кретање курса EUR/USD током протекле седмице

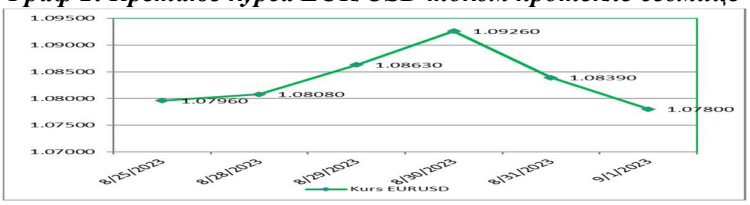

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Највећа пословна групација у Великој Британији, Конфедерација британске индустрије, је током протекле седмице објавила да се пословна активност приватног сектора значајно смањила и да ће се вјероватно наставити тај тренд још наредна три мјесеца. Главни економиста БоЕ, *Pill*, изјавио је да је БоЕ посвећена борби против растуће инфлације и постизању циљаног нивоа од 2%, упркос томе што би растуће каматне стопе могле изазвати потенцијалне негативне утицаје на економију Велике Британије. *Pill* је на конференцији нагласио потребу за непрекидним напорима како би се осигурао трајан повратак инфлације на циљани ниво, указујући на то да би одржавање рестриктивног става по питању монетарне политике требало бити неопходно. БоЕ је недавно повећала каматне стопе по 14. пут, с циљем да спријечи да висока инфлација постане дугорочан изазов. Уз ризике који се могу рефлектовати на економију Велике Британије, став БоЕ је одлучан, док са друге инвеститори очекују даље повећање каматних стопа.

Иако су још далеко од циљаног нивоа, цијене производа у продавницама у Великој Британији су смањене у августу на најнижи ниво у посљедњих 10 мјесеци, након чега је малопродајни конзорцијум Велике Британије саопштио и да је дошло до пада цијена на 6,9% са 7,6%, колико је забиљежено у јулу, и то посебно цијена прехрамбрених производа које су забиљежиле пад на 11,5% са 13%. Успоравање цијена пружа олакшање потрошачима који су свакако погођени растућом инфлацијом и у складу је с напорима БоЕ која покушава да контролише дату инфлацију

Према званичним подацима, економија Велике Британије у посљедњем кварталу 2021. године је премашила ниво који је забиљежен прије ковида 19, сугеришући много ранији опоравак од пандемије него што се раније процјењивало. Економија Велике Британије је била већа за 0,6% у IV кварталу 2021. године, него у IV

Одрицање од одговорности (*Disclaimer*)

Наведени преглед кретања заснован је на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

кварталу 2019. године. Овај бржи опоравак ставља Велику Британију испред земаља попут Њемачке, Француске и Италије и изједначава је с Јапаном у погледу економског опоравка до краја 2021. године, иако заостаје за САД и Канадом. Министар финансија, *Hunt*, подржао је дате позитивне податке, супростављајући се критикама да је успорен опоравак економије, док се БоЕ суочава са импликацијама за слабе своје изгледе за економски раст и изазове с растућом инфлацијом.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	БРЦ индекс цијена (Г/Г)	АВГ	-	6,9%	7,6%
2.	Одобрење хипотекарних кредита	ЈУЛ	51.000	49.400	54.600
3.	*Nationwide* цијене кућа (М/М)	АВГ	-0,4%	-0,8%	-0,3%
4.	ПМИ индекс прерађивачког сектора Ф	АВГ	42,5	43,0	45,3

Током протекле седмице GBP је апрецирала у односу на EUR па је курс EUR/GBP забиљежио пад с нивоа од 0,85820 на ниво од 0,85605. GBP је апрецирала и у односу на USD па је курс GBP/USD повећан с нивоа од 1,2578 на ниво од 1,2590.

ЈАПАН

Влада Јапана је током протекле седмице саопшила да је дошао критичан тренутак у 25-годишњој борби Јапана против дефлације, јер се виде назнаке значајнијег повећања цијена и плата, што би могло да означи крај дуге економске стагнације. Ово се слаже с очекивањима БоЈ, која истиче промјене у цијенама и платама корпорација као нешто што би могло да доведе до смањивања фискалне и монетарне подршке. Без обзира на оптимизам, Влада Јапана остаје на опрезу, свјесна да је неопходно стално надгледати цијене услуга као индикаторе домаће потражње и кретања плата.
Члан управног одбора БоЈ, *Naoki Tamura*, изјавио је да је јасно да се инфлација у Јапану приближава циљној стопи сигнализирајући могућност изласка из негативних каматних стопа, што наговјештава могуће прилагођавање монетарне политике БоЈ почетком сљедеће године. То што се БоЈ ипак још увијек придржава веома ниских каматних стопа без обзира на то што је инфлација превазишла циљ од 2%, указује на опрезан приступ и чекање додатних доказа о стабилности. Прије прављења суштинских промјена у политици, потребно је да се процијени даље кретање плата и цијена. *Tamura* је изјавио да би напуштање негативних каматних стопа могло бити једна од опција за нормализацију у будућности.
Укупна производња у Јапану је у периоду од априла до јуна први пут у готово четири године превазишла пуни капацитет, уз повећање производног јаза од 0,4%, што сигнализира могућност стварања услова за излазак из ултра ниских каматних стопа. Премијер *Kishida* је изјавио да је ово веома значајно, али је истакао да постоји потреба да се овај тренд задржи све док настоје да превазиђу лош период због пандемије и док покушавају да економија уђе у ново поглавље. Позитивни јаз у производњи, раст плата и очекивања у вези с кретањем цијена представљају главне покретаче раста инфлације, а недавни фактори као што су укидање мјера против ковида 19 те потражња потрошача покренута акумулираном штедњом током кризе само су допринијели овоме.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Водећи индекс Ф	ЈУН	-	108,9	109,1
2.	Коинцидирајући индекс Ф	ЈУН	-	115,1	114,3
3.	Стопа незапослености	ЈУЛ	2,5%	2,7%	2,5%
4.	Малопродаја (Г/Г)	ЈУЛ	5,5%	6,8%	2,6%
5.	Индустријска производња (Г/Г) П	ЈУЛ	-1,4%	-2,5%	0,0%

Одрицање од одговорности (*Disclaimer*)

Наведени преглед кретања заснован је на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

6.	Индекс започетих кућа (Г/Г)	ЈУЛ	-1,3%	-6,7%	-4,8%
7.	Капитална потрошња (Г/Г)	II квартал	8,3%	4,5%	11,0%
8.	ПМИ индекс прерађивачког сектора Ф	АВГ	-	49,6	49,6

JPY је током протекле седмице апрецирао у односу на EUR те је курс EUR/JPY забиљежио пад с нивоа од 158,03 на ниво од 157,58. JPY је апрецирао и у односу на USD те је курс USD/JPY забиљежио пад с нивоа 146,44 на ниво од 146,22.

Одрицање од одговорности (*Disclaimer*)

Наведени преглед кретања заснован је на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедјељак је износила 79,83 USD (73,94 EUR).

Почетком протекле седмице цијена нафте је биљежила раст упоредо с растом цијена дионица на глобалним финансијским тржиштима. Осим тога, тржиште је пратило могуће утицаје тропске олује „Идалиа“ на производњу нафте и плина у Мексичком заливу. Наиме, Флорида се суочава с потенцијалним ограничењем залиха горива, јер велики ураган успорава испоруке. *China Petroleum&Chemical Corp*, највећа кинеска рафинерија, сматра да ће потражња за сировим рафинираним производима расти споријим темпом у другој половини у односу на прву половину године. Компанија је саопштила да би кинеска потражња за бензином и дизелом могла достићи врхунац око 2025. године, али ће млазно гориво и сировине за хемикалије задржати раст. Цијена нафте је наставила биљежити раст и средином седмице, након што су објављени подаци о значајном паду залиха овог енергента у САД, заједно са забринутости за понуду нафте након урагана који је захватио Мексички залив. Поред тога, на волатилност тржишта нафте утиче и потенцијална одлука Саудијске Арабије да продужи добровољно смањење производње, као и државни удар у Габону који може да утиче на понуду нафте. Цијена овог енергента наставила је биљежити раст и крајем седмице под утицајем објављивања вијести да је Русија пристала на продужење смањења извоза нафте којег је ОПЕЦ+ договорио, а детаљно саопштење се очекује у овој седмици. Аналитичари су повећали прогнозе цијене нафте за ову годину и тако промијенили четворомјесечни тренд због очекивања наставка пооштравања на страни понуде која су резултат смањене производње ОПЕЦ+ чланица, упркос забринутости због успоравања економског опоравка Кине, као и већег извоза из Ирана.

На затварању тржишта у петак, цијена једног барела сирове нафте је износила 85,55 USD (79,36 EUR). Цијена нафте је на седмичном нивоу повећана за 7,17%.

Графикон 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

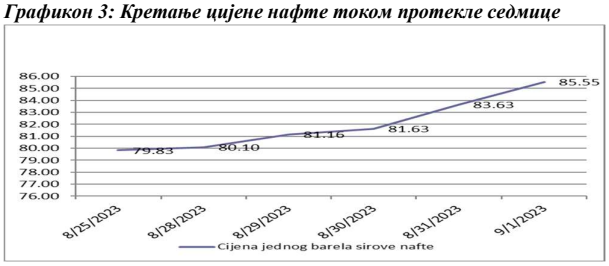

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак, цијена једне фине унце злата износила је 1.914,96 USD (1.773,77 EUR).

До средине протекле седмице цијена злата је биљежила раст, а након тога благи пад, док су инвеститори били у ишчекивању објављивања економских података у САД.

Према најновијим седмичним подацима ЦФТЦ-а (Комисија за трговину робним фјучерсима) инвеститори су смањили очекивања да ће цијена злата расти, при чему је нето дуга позиција улагања у овај племенити метал смањена на најмањи ниво у више од пет мјесеци. Истовремено, глобална улагања у фондове злата којима се тргује на берзи биљеже узастопни пад у посљедњих 13 седмица, што је најдужи период од новембра прошле године. Цијена овог племенитог метала је забиљежила прошлоседмични врхунац током трговања у сриједу, након објављених лошијих података са тржишта рада и података о америчком БДП-у, што је навело трговце да смање очекивања даљег повећања каматних стопа на наредном састанку ФОМЦ-а. У четвртак и петак је забиљежена блага корекција цијене злата наниже. Иницијално, цијена овог племенитог метала је биљежила раст прије и након објављивања података с тржишта рада у САД-у у петак, а који су повећали очекивања да би *Фед* могао одгодити даља повећања каматних стопа ове године. Објављивање бољих од очекиваних података о промјенама броја запослених по секторима утицало је на раст цијене злата, који је након објављивања податка о расту стопе незапослености коригован. Фјучерси на злато у САД су порасли за 0,5% на 1.974,70 USD.

На затварању тржишта у петак, цијена једне фине унце злата је износила 1.940,06 USD (1.799,68 EUR). На седмичном нивоу, цијена злата је повећана за 1,31%.

Графикон 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

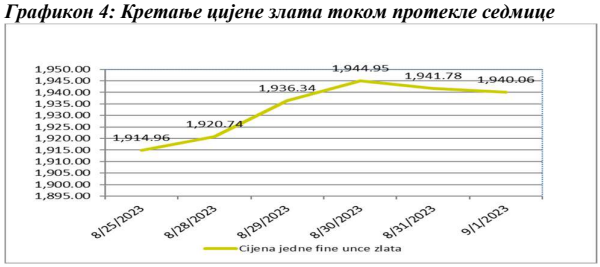

Одрицање од одговорности (*Disclaimer*)

Наведени преглед кретања заснован је на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.